

**pLatform for INnovation in Natural science online
education**

Pamokos planas

Tema

Gyvybė dykumoje

Contract No.:

2022-1-IT02-KA220-SCH-00088667

EU-Programme:

Erasmus+, KA220-SCH - Cooperation partnerships in school education

Authors

Newark School (MT)

**Co-funded by
the European Union**

LINNEO project has been funded with the support of the European Commission. The responsibility for the content of this publication is borne solely by the publisher; the Commission is not liable for any further use of the information contained therein.

BENDRAS APRAŠYMAS

Skiriai	Aprašymas
1. Temos pavadinimas	Gyvybė dykumoje
2. Trumpas temos apibūdinimas	Tema apie augmeniją natūralioje buveinėje - dykumoje yra dėstoma pradinėje mokykloje gamtos mokslų pamokose. Nagrinėjant temą kalbama apie dykumas ir sausumos natūralias buveines, jų atsiradimą ir įvairius šiose buveinėse augančius augalus.
3. Tikslinė grupė	Mokiniai nuo 8 iki 9 metų amžiaus
4. Bendras valandų skaičius	3 pamokos po 40 minutes, iš viso 2 valandos
5. Situacijos problematika/ realybė/ autentiškumas	
6. Tikslai	Sužinoti apie dykumų aplinką ir augalų rūšis, augančias šioje aplinkoje.
7. Mokomieji dalykai	Gamtos mokslai
8. Numatomi rezultatai	Grupinė veikla - pasirinktos augalų rūšies, kuri auga dykumoje, schema (diagrama).

DARBO PLANAS

Pavadinimas/ Pamokos	Trumpas aprašymas	Mokomieji dalykai	Tikslai	Žinios ir/ar kompetencijos	Mokymo(si) strategijos	Mokomieji ištekliai	Mokymosi vieta/ priemonės*	Vertinimas ir įsivertinimas	Trukmė
Sausumos buveinės	Mokytojas pristato temą užduodamas mokiniams klausimą: Kurioje aplinkoje yra labai mažai vandens ir joje labai sunku gyventi? Atsakymas: dykuma. Mokytojas mokiniams parodo vaizdo įrašą, kuriame išsamiai paaiškinama apie įvairias sausumos natūralias buveines - dykumą, smėlio kopas, žemyninės kopas ir	Gamtos mokslai	Atpažinti natūralios buveinės - dykumos aplinką. Atskirti (atpažinti, diferencijuoti) skirtingus sausumos buveinių tipus - dykumas, smėlio kopas ir mišrius miškus.	Geba atpažinti, kaip atrodo dykumos aplinka. Geba atskirti skirtingus sausumos buveinių tipus (dykumas, smėlio kopas ir žemyninės kopos, Viduržemio jūros kietalapius miškus.	Frontali pamoka - mokytojas dėsto temą, o mokiniai seka pamoką, naudoja pamokai skirtais užduočių lapais.	Vaizdo įrašas iš LINNEO platformos (Angliškai) DIFFERENT DRY HABITATS (Lietuviškai) SKIRTINGOS SAUSOS BUVEINES Užduočių lapas „Sausumos buveinės“ (pridedama)	Klasė Projektoriaus ekranas	Užduočių lapuose atliktų užduočių teisingumas	40 minučių

	Viduržemio jūros kietalapius miškus. Remdamiesi vaizdo įrašė pateikta informacija, mokiniai atlieka pirmąjį ir antrąjį pratimus iš užduočių lapo. Mokytojas inicijuoja diskusiją klasėje dėl 3 pratimo atsakymų ir juos pasitikrina. Pagrindinis klausimas: ar galite įvardyti sausumos buveinių tipą, kurį galima rasti Europoje? Atsakymas: kietalapių ir mišrūs miškai.								
	Mokytojas pristato pamoką klausdamas mokinių: Kaip	Gamtos mokslai	Suprasti, kad dykumos aplinka gali atsirasti iš	Bendradarbiavimo įgūdžiai dirbant porose. Rašymo įgūdžiai.	Direktyvi / interaktyvi pamoka - įtraukianti	Vaizdo įrašas iš LINNEO platformos	Klasė Projektoriaus ekranas	Grupinio darbo stebėjimas	

Kaip susiformuoja dykumos aplinka	manote, ar dykumos visada buvo dykumos? Ar įprasta aplinka gali tapti dykuma? Kaip? Mokytojas parodo mokiniams vaizdo įrašą, kuriame paaiškinama, kaip atsiranda dykumos. Mokytojas atkreipia dėmesį į tai, kad dykumų atsiradimą - dykumėjimą lemia tiek gamtinės (natūralios), tiek žmogaus sukeltos priežastys. Mokytojas prašo mokinių porose atlikti užduočių lapą. Remdamiesi vaizdo įraše		kitokio tipo aplinkos. Suprasti, kas lemia dykumų atsiradimą		mokinius vaizdo įrašais ir suteikianti galimybę prisidėti prie klasės diskusijų. Bendradarbiavimas porose atliekant užduotį.	(Angliškai) DESERTIFICATION (Lietuviškai) DYKUMĖJIMAS Užduočių lapas „Dykumų atsiradimas“ (pridedamas)	Magnetinė lenta	Užduočių lapuose atliktų užduočių teisingumas	40 minučių

	pateikta informacija, jie turi užpildyti kiekvieną langelį, nurodydami veiksnius, lemiančius dykumų atsiradimą – dykumėjimą. Naudodamas minčių žemėlapi mokytojas klausia mokinių, ką galime padaryti, kad išvengtume dykumų atsiradimo, ir užrašo mokinių idėjas lentoje.								
Dykumos augalai	Mokytojas pristato pamoką, primindamas mokiniams ankstesnėse pamokose aptartas įvairias sausumos buveines.	Gamtos mokslai	Sužinoti, kurios augalų rūšys gali gyventi sausoje aplinkoje. Paaiškinti, kaip tam tikri augalai gali išgyventi	Suprasti pagrindinius augalų poreikius. Anglų kalbos rašymo įgūdžiai Anglų kalbos klausymo įgūdžiai	Direktyvinė / interaktyvi pamoka, įtraukianti mokinius į veiklas vaizdo įrašais ir suteikianti galimybę prisidėti prie klasės diskusijų.	Vaizdo įrašas iš LINNEO platformos (Angliškai) DESERT PLANTS (Lietuviškai)	Klasė Projektoriaus ekranas Suolai turi būti sujungti į grupes po 4 mokinius, kurie dalyvaus	Atliktų užduočių taisydas - užpildomos tuščios vietos. Mokinių sudarytų diagramų (lentelių) analizė.	

	Mokytojas parodo vaizdo įrašą apie dykumos augalus - pristatomos įvairios augalų rūšys, kurios išgyvena dykumoje (alavijas, geltondyglis ežiakaktusis, dykuminė olnėja, meksikietiška ugniažolė, ėriuko ausis, baltapūkis slėpulis, nuostabioji velvičija, persinis askaloninis česnakas). Mokytojas antrą kartą parodo vaizdo įrašą, šį kartą mokiniai turi užpildyti trūkstamą informaciją apie		sausoje aplinkoje. Parengti pasirinktos dykumoje gyvenančios augalų rūšies lentelę (diagramą).	Bendradarbiavimo įgūdžiai grupinės diagramos (lentelės) kūrimo veikloje.	Bendradarbiavimas - darbas grupėse po 4 asmenis kuriant diagramą (lentelę).	DYKUMŲ AUGALAI Užduočių lapas „Dykumų augalai“ (pridedamas) Medžiaga schemai (diagramai, lentelei): kartonas, žymekliai, dykumos augalų paveikslėliai, žirkklės ir kt.	grupinėje veikloje.		40 minučių

	kiekvieną augalą užduočių lape. Užduočių taisymas klasėje. Mokytojas suskirsto mokinius į grupes po 4 ir prašo jų pasirinkti vieną augalą, kuris išgyvena dykumoje. Mokiniai turi apie jį sudaryti diagramą (lentelę) ir paaiškinti, kaip jis gali išgyventi. Mokiniai parodo (pristato) savo diagramas (lenteles).								

* Mokymosi vieta/ priemonės: pritaikyta mokymuisi veiklos vieta (fizinė ir virtuali), išteklių ir priemonės (technologinės, fizinės ir kitos), išteklių pritaikymas.

Sausumos buveinės

1 užduotis. Prie kiekvieno teiginio parašykite: TIESA ar MELAS

1. Dykumai būdingas karštas klimatas ir vandens trūkumas.
_____
2. Visos sausumos buveinės atrodo vienodai. _____
3. Niekas negali išgyventi dykumos aplinkoje. _____
4. Europoje nėra sausumos buveinių. _____
5. Kai kurie augalai prisitaikę taip, kad galėtų išgyventi sausoje aplinkoje, kaupdami vandenį. _____

2 užduotis. Žemėlapyje apibraukite vietas, kuriose labiau paplitusios dykumos.

3 užduotis. Atsakykite į klausimus.

1. Kaip manai, kodėl šiose teritorijose yra daugiau dykumų?
_____
_____

2. Kodėl Europoje yra mažiau dykumų?
_____
_____

3. Kokio tipo sausumos buveinių galime rasti Europoje?
_____
_____

4 užduotis. Sujunkite sausumos buveinės tipą su ją vaizduojančiu paveikslėliu.

Dykuma •

Smėlio kopa/žemyninė kopa •

Viduržemio jūros kietalapių miškas

*Papildoma informacija.

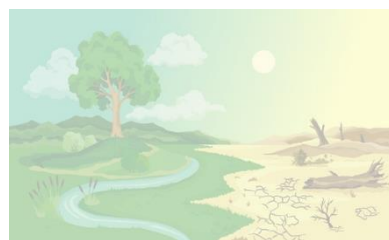
Įvairios sausumos buveinės.

Dykuma - tai labai sausa ir karšta vieta, kurioje beveik niekada nelyja. Dykumos labiau paplitusios Šiaurės Amerikoje, Šiaurės Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose, tačiau Europoje taip pat galima rasti sausumos buveinių. Dykumų aplinkoje yra labai mažai augmenijos, tačiau kai kurie augalai, pavyzdžiui, kaktusai, turi storą vaškinį išorinį sluoksnį, kuris sulaiko vandenį. Galima rasti ir kitų sausumos buveinių, pavyzdžiui, smėlio kopų ir kietalapių miškų. Smėlio kopose auga ir kiti augalai, pavyzdžiui, smiltlendrė, turinti ilgus kietus lapus, kurie padeda jai išgyventi judančiame smėlyje.

Dykumų atsiradimas – dykumėjimas

Natūralios dykumėjimo priežastys

Dykumėjimo priežastys dėl žmogaus veiklos

Dykumų augalai

Remdamiesi vaizdo įrašė matyta informacija, parašykite, kaip kiekvienas pateiktas augalas gali išgyventi dykumoje.

Alavijas

Geltondyglis ežiakaktusis

Dykuminė olnėja

Meksikietiška ugniažolė

Ēriuko ausis

Baltapūkis slēpulis

Nuostabioji velvičija

Persinis askaloninis česnakas

